

# KINDERRECHTEN

INFORMATIE VOOR JOUW  
SPREEKBEURT OF WERKSTUK



**AMNESTY**  
INTERNATIONAL



Deze informatie is samengesteld door  
Amnesty International.

Bestel via [www.amnestyopschool.nl](http://www.amnestyopschool.nl)  
of stel je vragen over kinderrechten op  
[jongeren@amnesty.nl](mailto:jongeren@amnesty.nl).

Amnesty International © 2015

Coverfoto's: Stefano Bianchi, iři Doležel,  
Al, Eliza Goroya



# INHOUD

1.895.984.732 kinderen

Kinderrechten?

Wat is een recht

De geschiedenis van de Kinderrechten

Het Kinderrechtenverdrag

Allerlei soorten rechten

Goed-voor-me-rechten

Ik-doe-mee-rechten

Bescherm-me-rechten

Overlevings-rechten

Een paar rechten uitgelegd

Al jouw rechten op een rijtje

Wat is er mis?

Amnesty International in actie

Kom zelf in actie

4

5

6

7

12

14

15

16

18

22

24

31

33

36

37



*Iedereen is anders*

## 1.895.984.732 KINDEREN

Er zijn heel veel kinderen op de wereld. Er zijn ongeveer 1.895.984.732 kinderen van 0 tot 14 jaar. Tel je de kinderen tot 18 jaar erbij op, dan zijn het er meer dan 2,4 miljard! Een derde van de wereldbevolking is dus kind en ze zijn allemaal anders. Je hebt meisjes en jongens, heilige boontjes en pestkoppen, dikke en dunne kinderen, kinderen met een met bril of beugel, met rood en met lang haar, sloddervossen, muggenzifters, wijsneuzen en domoren, witte en zwarte kinderen, rolstoelers en racefietsers, dromers en doeners. En er zijn nog veel meer verschillen. Ook al zijn alle kinderen anders, ze hebben allemaal wél dezelfde rechten.



## KINDERRECHTEN?

Ja, kinderrechten! Alle mensen hebben rechten: de mensenrechten. Kinderen hebben die rechten ook, want dat zijn natuurlijk ook mensen. Maar toch hebben volwassenen besloten dat kinderen een paar speciale rechten nodig hebben. Bijvoorbeeld om ze te beschermen, want kinderen zijn minder sterk, waardoor ze zich niet zo goed kunnen verdedigen als grote mensen hun pijn doen of hard laten werken. En als kinderen voor zichzelf opkomen, kunnen ze minder gemakkelijk hun gelijk halen als volwassenen niet naar ze willen luisteren.

Kinderen hebben dus extra bescherming nodig en daarom zijn er de kinderrechten. Je bent kind tot je achttien wordt, dus tot die tijd gelden alle kinderrechten ook voor jou.



*Een meisje in Nigeria.*

## WAT IS EEN RECHT

Een recht is eigenlijk een afspraak, een spelregel. Zo weet je wat wel en wat niet mag. En zoals dat met spelregels gaat: ze gelden voor iedereen. Zo is er de regel dat kinderen recht hebben om naar school te gaan én het recht hebben om te spelen. En als je ziek bent heb je het recht om door een dokter te worden geholpen.

Je hebt rechten en je hebt ook plichten. Dat betekent dat jij je aan de afspraken moet houden. Zo is dat nu eenmaal met spelregels. Je hebt het recht op goed onderwijs, maar je hebt ook de plicht om naar school te gaan. Je mag niet spijbelen. Je hebt ook recht op je eigen spulletjes, maar je mag de spullen van anderen niet kapot maken.

Om kinderen goed te kunnen beschermen is het Kinderrechtenverdrag gemaakt. Alle afspraken over de manier waarop kinderen moeten worden behandeld en waar kinderen recht op hebben, staan daar in.

# DE GESCHIEDENIS VAN DE KINDERRECHTEN

Vroeger dacht men dat kinderen eigenlijk kleine grote mensen waren. Ze kregen dus geen speciale aandacht. Ze moesten meewerken in het gezin of ze werkten in de fabriek of op het land. Later kwam hierin verandering.

1914

In de Eerste Wereldoorlog (**1914-1918**) hadden kinderen het erg zwaar: ze hadden honger en als ze ziek werden konden ze niet goed worden verzorgd. Ook moesten kinderen soms werken omdat hun ouders niet genoeg geld verdienden.

1924

Om dit te stoppen werd in **1924** de Verklaring van Genève geschreven. Daarin staat dat ouders hun kinderen moeten beschermen en dat ze voor een goede opleiding moeten zorgen. Kinderen werden niet langer als kleine volwassenen beschouwd.

1939

In de Tweede Wereldoorlog (**1939-1945**) gingen miljoenen mensen dood. Iedereen was het er over eens dat zo iets nooit meer mocht gebeuren. Daarom werden in 1945 de Verenigde Naties (VN) opgericht. Bijna alle landen (naties) zijn er lid van. Er werd op een rijtje gezet wat voor ieder mens, waar ook ter wereld, belangrijk is. Deze belangrijke zaken, zoals onderwijs, gezondheidszorg, het verbieden van marteling of een eerlijk proces, moesten goed geregeld worden. Deze rechten staan in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (**1948**). In 1946 werd Unicef opgericht. Dat is de kinderrechtenorganisatie van de VN.

1948

1959

Omdat volwassenen uiteindelijk vonden dat kinderen extra bescherming nodig hebben, kwam er in **1959** een Verklaring voor de Rechten van het Kind.



1961

**1961:** Amnesty International opgericht.

1968

**1968:** De Nederlandse afdeling van Amnesty International opgericht.

1979

**1979:** Internationaal Jaar van het Kind. Een jaar lang werd extra aandacht gevraagd voor de rechten van kinderen. Polen stelde voor om een Kinderrechtenverdrag te maken. Na tien jaar vergaderen was het verdrag op 20 november 1989 klaar.

1989

**1989:** Op 20 november is het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties klaar. In dit Kinderrechtenverdrag staan 54 rechten. De eerste 41 vertellen welke rechten je hebt, de andere dertien gaan over het verdrag zelf.

2011

**2011:** de Kinderombudsman, die in de gaten houdt hoe het met de rechten van kinderen in Nederland is gesteld, gaat aan de slag. Bij de Kinderombudsman kunnen kinderen ook terecht met vragen of klachten over hun rechten.

2014

**2014:** het Kinderrechtenverdrag bestaat 25 jaar.



*Amnesty-oprichter Peter Benenson, een Britse advocaat, steekt bij Amnesty's twintigste verjaardag een kaars met prikkeldraad aan, het symbool van Amnesty.*



# WAT HEEFT HET KINDERRECHTEN- VERDRAG OPGELEVERD?

## Nederland

Ook in Nederland zijn er sinds het Kinderrechtenverdrag bestaande verbeteringen voor kinderen gekomen. Twee voorbeelden.

Sinds 2011 is er een Kinderombudsman waar kinderen terecht kunnen met vragen of klachten over hun rechten. De Kinderombudsman let er op dat de overheid (ministers, de politie en de bestuurders van dorpen, steden en provincies) de rechten van kinderen naleeft. Ook let hij er op dat bijvoorbeeld op scholen, op de crèche en in ziekenhuizen goed wordt omgegaan met de rechten van kinderen.

En er is een Kinderpardon. Kinderen die al jaren in Nederland wonen en zich hier net zo thuis voelen als hun vriendjes en vriendinnetjes, maar geen verblijfsvergunning kregen, mogen dankzij het Kinderpardon toch in Nederland blijven. Dit klopt met artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag waarin staat dat kinderen door de overheid beschermd moeten worden.

## Wereld

Sinds het ontstaan van het Kinderrechtenverdrag krijgen veel minder kinderen polio, een spierziekte waardoor je verlammingen kunt krijgen. In 1988 kregen nog 350.000 kinderen polio, in 2013 waren dat er nog maar 417. Dat is een daling van meer dan 99 procent!

Het aantal mensen dat moet leven van \$1,25 per dag is gedaald van 47 procent in 1990 tot 20 procent in 2010. Een goede ontwikkeling want armoede is heel schadelijk voor de ontwikkeling van kinderen, omdat ze vaak mee moeten werken om genoeg geld te verdienen. Daardoor kunnen ze niet naar school. En zonder onderwijs hebben kinderen later een kleinere kans op een goede baan.

Het aantal kinderen dat peuter- of kleuteronderwijs volgt, is gestegen van 33 procent in 1990 tot 50 procent in 2011.

In 1990 woog 25 procent van de kinderen wereldwijd te weinig; ze waren ondervoed. In 2012 was dat 16 procent.



AMNESTY KOMT  
OP VOOR ÁLLE  
MENSENRECHTEN.



*Bij de aannname van het Kinderrechtenverdrag in 1989 ontmoetten kinderen de belangrijkste man van de Verenigde Naties: secretaris-generaal Javier Perez De Cuellar.*



## HET KINDERRECHTENVERDRAG

Het was mooi dat in 1959 de Verklaring voor de Rechten van het Kind klaar was. Maar: een verklaring was niet genoeg. Waarom niet? Omdat het alleen maar aangeeft dat je iets van plan bent, maar er zijn geen verplichtingen bij. Stel dat ouders op een dag zeggen: 'Hierbij verklaren wij plechtig, dat alle kinderen recht hebben op een één zak snoep per dag.' Maar geven de ouders hun kind echt elke dag een zak snoep? Natuurlijk niet. En er niemand die er iets aan kan doen. Een verklaring stelt dus niet zoveel voor.

Als iemand of een regering zegt dat zij een verklaring aanneemt, betekent dit alleen dat ze hun best gaan doen om hun belofte na te komen. Doen ze dat niet? Jammer dan, ze zijn het niet verplicht.

Daarom is het belangrijk dat de rechten in een verdrag zijn vastgelegd. Landen die een verdrag ondertekenen, moeten zich aan de afspraken



*Een Roma-meisje uit Tsjechië maakt een rekensom op een school voor kinderen met 'een lichte geestelijke handicap'.*

houden, anders krijgen ze straf. Door hun handtekening te zetten onder een verdrag wordt het een soort wet. En zoals je weet: iedereen moet zich aan de wet houden.

Regeringen moeten een verdrag eerst ondertekenen en daarna ratificeren. Dat laatste betekent dat ze ervoor zorgen dat de afspraken in het Kinderrechtenverdrag ook in de wetten van hun land staan. Twee landen hebben het verdrag nog niet geratificeerd: Zuid-Sudan en de Verenigde Staten. De Verenigde Staten hebben het verdrag wel ondertekend, maar moeten het nog ratificeren. Zuid-Sudan is pas sinds 2011 een apart land en heeft het verdrag nog niet geratificeerd.

*Door het geweld in Syrië vluchtten veel mensen naar Turkije.  
Er kwamen zoveel mensen dat het soms maanden duurde  
voordat iedereen onderdak kreeg.*

© Anna Shezai



## ALLERLEI SOORTEN RECHTEN

In het Kinderrechtenverdrag staan rechten over alles waar kinderen mee te maken kunnen krijgen: over school, wonen, godsdienst, spelen, ouders, gezondheid, over mishandeling, werken en nog veel meer.

Alle rechten in het verdrag houden rekening met wat het beste voor de kinderen is. In artikel 3 staat: 'Beslissingen die jou als kind aangaan, moeten in jouw belang worden genomen. Je hebt recht op bescherming door de overheid.'

Er zijn rechten die aangeven wat kinderen nodig hebben om te overleven. Andere rechten gaan over de ontwikkeling van kinderen. Ook zijn er rechten over extra bescherming en er zijn rechten die ervoor zorgen dat kinderen kunnen meedoen. En hoewel er allerlei verschillende rechten zijn, hebben zij één overeenkomst: ze gelden voor alle kinderen op de hele wereld.

# GOED-VOOR-ME-RECHTEN

Ieder kind is anders. Er zijn kinderen die goed zijn in sport, of die mooi kunnen zingen, tekenen, dansen of rekenen of... noem maar op. Iedereen heeft zijn eigen talenten, maar soms moet je dat nog ontdekken. Dat gebeurt bijvoorbeeld op school. Daarom is het belangrijk om naar school te gaan, waar je van alles leert, ontdekt en kunt doen. Wat ook goed voor je is: lekker spelen en sporten. Daarom zijn er de goed-voor-me-rechten.

Onderwijs is dus heel belangrijk, maar in veel landen kunnen kinderen niet naar school. Dat komt doordat ze moeten werken of doordat hun ouders de school niet kunnen betalen. Er zijn ook kinderen die wel naar school gaan, maar die onderwijs krijgen dat niet bij hen past. Dat gebeurt geregeld met Roma-kinderen in Slowakije en Tsjechië. Roma zijn een volk met een eigen taal en cultuur. Hun kinderen worden gediscrimineerd: ze worden naar scholen gestuurd voor kinderen die niet goed kunnen leren. Niet omdat ze dom zijn, maar omdat ze 'anders' zijn. Daardoor leren ze minder en zijn hun kansen om later een goede baan te krijgen kleiner.

## Een paar goed-voor-me-rechten:

- 👉 Je hebt het recht om goed onderwijs te krijgen.
- 👉 Je hebt het recht om je eigen geloof te kiezen.
- 👉 Je hebt het recht om te spelen.

Er zijn ook kinderen die het moeilijker hebben dan andere kinderen. Daarom krijgen deze kinderen extra aandacht: kinderen met een handicap, kinderen zonder ouders, kinderen die zijn gevlucht en kinderen die problemen hebben met de politie.

## Weetje...

*In 1980 ging 80 procent van alle kinderen ter wereld naar school en in 2012 was dit 91 procent. Er gaan dus steeds meer kinderen naar de basisschool.*



*Malala Yousafzai uit Pakistan voert actie voor onderwijs voor jongens én meisjes. Op 12 juli 2013, haar zestiende verjaardag, sprak Malala bij de Verenigde Naties (VN). Links naast haar zit de secretaris-generaal van de VN, Ban Ki-moon.*

## IK-DOE-MEE-RECHTEN

Er zijn rechten waarmee je voor jezelf kunt opkomen. Je hebt bijvoorbeeld het recht om voor je mening uit te komen. Vind je Barbies stom? Dan mag je dat zeggen. Vind jij dat olijven naar poep ruiken? Prima. En vind je rood haar lelijk? Ook goed. Dat is jouw mening. Maar je mag niet iemand pesten omdat hij rood haar heeft, want je moet wel altijd respect hebben voor iemand anders.

Je mag ook meepraten over onderwerpen waarmee je te maken krijgt. Soms weet je nog niet wat je mening is over een bepaald onderwerp. Daarom moet je informatie kunnen zoeken over alles wat voor jou belangrijk is. Je hebt er ook recht op om mee te praten wanneer bijvoorbeeld je ouders gaan scheiden en er afspraken gemaakt moeten worden bij wie je gaat wonen. Zij moeten je vertellen wat ze van plan zijn en jij mag zeggen wat je daarvan vindt. Hiervoor zijn de ik-doe-mee-rechten.





### Een paar ik-doe-mee-rechten:

- ✔ Je mag je een eigen mening hebben en je mag die mening ook vertellen.
- ✔ Je hebt recht op informatie die voor jou belangrijk is. De regering en je ouders moeten je toegang tot die informatie geven en zorgen dat jij de informatie begrijpt.
- ✔ Afspraken die over kinderen gaan moeten worden gemaakt met kinderen.

### Weetje...

Net als jij surfen Chinese kinderen ook op internet. Alleen kunnen ze nooit de website van Amnesty International bekijken. En als ze zoeken naar informatie over democratie, dan worden ze ook niet veel wijzer. De Chinese overheid, die het land bestuurt, zorgt ervoor dat informatie die ze ongeschikt vindt voor de bevolking, onvindbaar is. Daarvoor zijn speciale computerprogramma's gemaakt. Die zorgen ervoor dat een 'muur' de informatie tegenhoudt. Deze 'Great Firewall' blokkeert veel buitenlandse websites. Facebook en Twitter bijvoorbeeld doen het er niet. En bij sommige zoekwoorden, zoals 'democratie', wordt niets gevonden. Ook websites, e-mails en blogs worden gecontroleerd. Daarvoor is er een speciale internet-politie, die bekijkt of in e-mails berichten staan die tegen de regering zijn gericht. Dit heet internetcensuur.



*Dit meisje uit Pakistan moet katoen plukken om geld te verdienen voor haar familie.*

## BESCHERM-ME-RECHTEN

Iedereen moet natuurlijk beschermd worden tegen gevaar. Dat geldt voor volwassenen en voor kinderen. Maar kinderen hebben extra bescherming nodig, bijvoorbeeld omdat ze minder sterk zijn. Daarom zijn er bescherm-me-rechten.

Er zijn veel kinderen die nooit naar school gaan. Chill, zul je misschien denken. Lekker uitslapen, spelen en computeren. Nou, mooi niet. Die kinderen moeten werken. Heel lang en heel hard. Ze moeten zware bakstenen maken, als dienstmeisje werken, drugs smokkelen, of ze werken in een tapijtfabriek of worden ingezet als kindsoldaat. Dat is niet alleen heel oneerlijk. Vaak is het ook gevaarlijk. En omdat deze kinderen niet naar school kunnen, leren ze niets. Daardoor hebben zij later een veel kleinere kans op een goede baan.

Ook komt het voor dat kinderen worden verkocht. 'Huh, verkocht?' Ja, verkocht! Je kunt het je misschien niet voorstellen, maar hun ouders hebben

## Weetje...

Er zijn in de wereld bijna 168 miljoen kinderen die werken. Ze verdienen een paar cent per uur. De helft van hen moet zwaar en gevaarlijk werk doen. Er zijn ongeveer 250.000 kinderen die moeten vechten in een oorlog. In de hele wereld werken ruim een miljoen kinderen in de seksindustrie. In Nederland sterven elk jaar meer dan vijftig kinderen omdat ze worden mishandeld.

© Sven Torfinn/Hoogte

*Deze jongen vecht in 2003 mee met de Unie van Congolese Patriotten om gebied en waardevolle mijnen te veroveren in het noordwesten van de Democratische Republiek Congo.*

zo weinig geld dat ze denken dat het beter voor hun kind is als ze bij een ander gezin opgroeien. Of ouders hebben schulden waar ze alleen vanaf komen door hun kind als betaling weg te geven. Denk je dat deze kinderen dan in een leuk gezin terecht komen waar ze vaak geknuffeld worden en een fijn leven hebben? Soms wel, maar vaak ook niet. Deze kinderen moeten soms ook keihard werken. Om dit te voorkomen zijn er de bescherm-me-rechten.

### Een paar bescherm-me-rechten:

- ❖ Je mag niet gedwongen worden te werken en je mag geen gevaarlijk of zwaar werk doen.
- ❖ Je mag niet gedwongen worden tot seks.
- ❖ Je mag niet worden mishandeld.
- ❖ Je mag niet het slachtoffer worden van oorlog en geweld.

# DE KINDEROMBUDSMAN

**Marc Dullaert is de kinderoombudsman. Hij vertelde het volgende over het Kinderrechtenverdrag.**

## ***Houdt Nederland zich goed aan het verdrag?***

'Voordat Nederland in 1996 een handtekening onder de artikelen zette, waren er twijfels. Is het wel nodig, vroegen critici zich af. Nederland had toch alles goed op orde? Nederland heeft inderdaad veel op orde. Maar toch gaat het op een aantal terreinen nog niet goed, bijvoorbeeld bij de aanpak van kindermishandeling, rond vechtscheiding en kinderen die opgroeien in armoede. Dat zie je als je alle kinderrechten naast de wetten en regels legt, zoals wij dat elk jaar in de Kinderrechtenmonitor doen.'

## ***Wat moet Nederland echt beter doen?***

'Ik vind het hoog tijd om naar kinderen zelf te luisteren. In artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag staat dat kinderen het recht hebben om mee te praten over wat hen aan gaat. Dat gebeurt nauwelijks in Nederland. Volwassenen bewijzen kinderen nu soms wat lippendienst. We doen alleen maar alsof we naar kinderen luisteren als we wetten maken die hun levens beïnvloeden. Dat is niet goed. Kinderen en jongeren onder de achttien jaar zijn ook burgers.'

## ***Hoe doe je dat, kinderen betrekken bij nieuwe wetten?***

'We kunnen net als in Noorwegen een kindertoets invoeren. Als er dan plannen zijn of nieuwe wetten die kinderen treffen, dan moeten we via een kinderpanel de mening van kinderen peilen. En dat levert veel op. Kinderen komen echt met heel andere oplossingen voor problemen.'

## ***Weetje...***

*Volgens het Kinderrechtenverdrag moeten alle kinderen op school leren over hun rechten en plichten. In Nederland gebeurt dat nog niet, dus roept Amnesty de minister van Onderwijs op dit snel te regelen.*

## NIET ZO HAPPY

Zes Iraanse jongeren plaatsten een video op YouTube waarop zij dansten en playbackten op de hit Happy van Pharrell Williams, net als honderden anderen overal ter wereld deden. Ze zijn veroordeeld tot een halfjaar cel en 91 zweepslagen. De zes – drie mannen en drie vrouwen – dansten op het filmpje door de straten van Teheran, de Iraanse hoofdstad. De vrouwen droegen geen hoofddoekjes. In Iran is dat sinds 1981 verboden. En daarom kregen ze straf. Ze werden beschuldigd van ‘deelname aan het produceren van een vulgaire videoclip’ en het hebben van ‘ongeoorloofde relaties’ met elkaar. De makers van het filmpje vertelden dat ze met de video aan de wereld wilden laten zien dat ‘Iran een betere plek is dan mensen denken. Ondanks de onderdrukking en beperkingen zijn jonge mensen blij. Ze weten hoe je lol moet hebben, net als de rest van de wereld.’ Amnesty vindt dat je voor een vrolijk filmpje nooit veroordeeld mag worden, want iedereen heeft de vrijheid om zijn mening te laten horen. Het gaat overigens om een voorwaardelijke straf. Als de zes zich netjes gedragen, zal de straf niet worden uitgevoerd.



*In Iran kregen zes jongeren straf nadat ze in een video de wereld lieten weten 'happy' te zijn.*

21



*Loli (10) en haar broer Sophal (12) zoeken in het vuilnis in de straten van de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh naar iets eetbaars.*

## OVERLEVINGS-RECHTEN

Zelf eten koken, een prik halen bij de dokter omdat je ziek bent, of een veilige plek kiezen om te wonen. Dat zijn dingen die kinderen nog niet zelf hoeven kunnen. Hun ouders moeten hiervoor zorgen. Maar soms lukt ze dat niet. Dan moet de regering ingrijpen en voor de kinderen zorgen. Daarom zijn er overlevings-rechten.

Overal op de wereld leven kinderen van wie de ouders heel arm zijn, of die geen ouders hebben. Zo zijn er straatkinderen in Cambodja die proberen wat geld te verdienen door autoraampjes te wassen, armbandjes te verkopen of te bedelen. 's Avonds kruipen ze bij elkaar, ergens op straat. Een huis waar ze na een bord eten lekker in bed kunnen kruipen hebben ze niet.

Miljoenen andere kinderen wonen met hun ouders in een sloppenwijk. Ze hebben wel een dak boven hun hoofd, maar de huizen zijn erg primitief.



Het huis is van karton of golfplaat, er is geen wc en geen schoon drinkwater. In de sloppenwijk is het onveilig, vies en er is niet veel ruimte. En als de kinderen ziek zijn? Dan kunnen ze niet naar de dokter, want dat kost geld en dat hebben ze niet.

#### Een paar overlevings-rechten:

- ✔ Je hebt recht op genoeg en gezond eten.
- ✔ Je hebt recht op een dak boven je hoofd.
- ✔ Je hebt recht op een goede gezondheid en hulp als je ziek bent.

### Weetje...

*In het Kinderrechtenverdrag staat in artikel 24: Je hebt recht op een goede gezondheid en op hulp als je ziek bent. Toch overleden in 2013 wereldwijd 6,3 miljoen kinderen vóór hun vijfde verjaardag. Griep en diarree waren de belangrijkste doodsoorzaak. Dat is erg veel, maar toch is er al veel verbeterd. In 1990 stierven nog 12,7 kinderen voor hun vijfde jaar.*

# EEN PAAR RECHTEN UITGELEGD

## **ARTIKEL 7: JE HEBT RECHT OP JE EIGEN NAAM EN NATIONALITEIT**

Julia uit Bulgarije, Ahmed uit Marokko, Silas uit Nederland, Pablo uit Mexico, Mimi uit Thailand, Sundu uit Zuid-Afrika en Vladimir uit Rusland: iedereen heeft een naam en iedereen is in een land geboren.

In het Kinderrechtenverdrag staat dat elk kind meteen nadat hij is geboren recht heeft op een naam en nationaliteit. Nogal logisch, zul je denken, die krijg je vanzelf. Je ouders bedenken een naam voor je en regelen alles. In Nederland wordt elke baby meteen na de geboorte ingeschreven in het geboorteregister. Dan is voor iedereen na te gaan dat er een nieuw mensje bestaat. Maar meer dan 200 miljoen kinderen op de wereld zijn niet ingeschreven. Zij hebben geen geboortebewijs en dat betekent dat ze officieel niet bestaan. Deze kinderen kunnen niet bewijzen hoe oud ze zijn en uit welk land ze komen. Dat kan grote gevolgen hebben. Het kan bijvoorbeeld moeilijk zijn als ze naar school willen. En ook later kunnen kinderen zonder geboortebewijs problemen krijgen, bijvoorbeeld als ze willen trouwen of aan de verkiezingen willen meedoen. En een geboortebewijs is ook belangrijk voor kinderen die met hun ouders op de vlucht zijn. Met het bewijs kunnen de ouders aantonen dat het echt hun kinderen zijn.

## **ARTIKEL 12: AFSPRAKEN OVER KINDEREN WORDEN GEMAAKT MET KINDEREN**

Kinderen hebben natuurlijk een eigen mening over een heleboel zaken die hen aangaan: hun kapsel, de kleren die ze dragen, de aanschaf van een nieuwe fiets. Maar ook mogen kinderen hun mening geven over de keuze van een nieuwe school of als ze een belangrijke operatie moeten ondergaan. Naar de mening van kinderen moet worden gevraagd, en er moet naar ze worden geluisterd. Dat geldt voor iedereen: ouders, leraren, de gemeente. Totdat kinderen 18 en dus meerderjarig zijn, beslissen volwassenen uiteindelijk wat er gebeurt.

In Nederland moet de rechter de mening van kinderen vragen als ze 12 jaar of ouder zijn. Dat gebeurt bijvoorbeeld als ouders gaan scheiden of wanneer een kind uit huis wordt geplaatst.

Het recht om een mening te hebben en die ook te mogen vertellen, heeft ook te maken met het recht op begrijpelijke informatie (artikel 17). Je hebt informatie nodig om ergens een mening over te kunnen vormen. De regering moet voor die informatie zorgen, en die informatie moet zo zijn opgeschreven dat kinderen het kunnen begrijpen.



## ARTIKEL 14: JE HEBT RECHT OP JE EIGEN GELOOF

Iedereen mag geloven wat hij of zij wil. Dat geldt ook voor kinderen. Vaak geloven kinderen hetzelfde als hun ouders. In het Kinderrechtenverdrag staat dat je zelf een eigen godsdienst mag kiezen. Dat betekent dat kinderen ook een ander geloof dan hun ouders mogen hebben. Dus kinderen van ouders die niet in God of Allah geloven, kunnen besluiten om naar de kerk, de moskee of de synagoge te gaan. En het omgekeerde mag ook: je kun besluiten om nergens in te geloven, ook al zijn je ouders wel gelovig.

Niemand kan je verbieden om te geloven wat je wilt, maar in een paar gevallen mag de wet daar grenzen aan stellen. Discrimineren mag namelijk niet. Dat is in strijd met artikel 2 van het Kinderrechtenverdrag. Daarin staat dat alle kinderen gelijk zijn, jongens en meisjes, welke kleur ze ook hebben, homo's, lesbiennes en hetero's, welke taal ze ook spreken, in welk land ze ook wonen en wat ze ook geloven. Kortom: discrimineren mag niet, ook niet als iemand zegt dat zijn geloof hem leert dat wel te doen.

## ARTIKEL 22: ALS VLUCHTELING HEB JE RECHT OP SPECIALE BESCHERMING

In landen waar gevochten wordt slaan mensen op de vlucht om hun leven te redden. Vaak kunnen ze helemaal niets meenemen. Stel het je eens voor: je moet halsoverkop weg en niets kan mee. Je lievelingsknuffel niet, het boek waarin je zo graag leest niet, en je beste vrienden blijven achter. Na een gevaarlijke reis worden de vluchtelingen vaak opgevangen in een vluchtelingenkamp. Kinderen die moeten vluchten hebben het moeilijk, en daarom hebben ze recht op extra bescherming.

## ARTIKEL 28: JE HEBT RECHT OP ONDERWIJS

In Nederland leren alle kinderen lezen, schrijven, rekenen en nog veel meer. Hier is dat vanzelfsprekend, maar dat is niet overal ter wereld zo, zeker niet voor meisjes. Toch heeft elk kind het recht om naar school te gaan. Onderwijs is belangrijk, want met alles wat kinderen op school leren, hebben ze betere kansen voor hun toekomst: een baan waardoor ze niet in armoede hoeven te leven en kennis om gezond te kunnen leven. Het recht op onderwijs geldt voor alle kinderen, dus ook als ze arm zijn, moeite hebben met leren, een handicap hebben of naar een ander land zijn gevlucht.



*Veel kinderen in Irak en Syrië zijn op de vlucht voor de gewelddadige strijders van Islamitische Staat.*



*De 8-jarige Janouk uit Maastricht kan dankzij wat aanpassingen aan het schoolgebouw met haar rolstoel naar een gewone basisschool.*

### **ARTIKEL 31: JE HEBT RECHT OP RUST EN VRIJE TIJD EN JE HEBT RECHT OM TE SPELEN**

Kinderen willen spelen en sporten en soms even uitrusten. En het mooie is: ze hebben er recht op. Misschien vind je het raar dat hier een speciaal recht van is gemaakt in het Kinderrechtenverdrag. Toch is ook dit een belangrijk recht, want spelen en sporten zijn belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. De regeringen moeten ervoor zorgen dat kinderen kunnen spelen en dat dit recht voor iedereen geldt: voor kleine en grote kinderen, voor arme en rijke kinderen en voor kinderen met een handicap.

### **ARTIKEL 32: OVERHEDEN MOETEN EEN MINIMUMLEEFTIJD VOOR WERK INSTELLEN EN KINDEREN BESCHERMEN TEGEN GEVAARLIJK EN SCHADELIJK WERK**

Jij moet vast wel eens aan het werk: om je bed op te maken, de tafel te dekken, af te wassen, je kamer op te ruimen of het konijnenhok schoon te maken. Dat vind je misschien niet leuk, maar het is geen kinderarbeid. Stenen hakken, werken in een fabriek of in de prostitutie is dat wel.



© Probal Rashid/Hollanese Hoogie

*Deze jongen uit Bangladesh moet elke dag van zonsopkomst tot zonsondergang stenen sjouwen in een fabriek.*

Een centje bijverdienen, dat willen veel kinderen wel. Toch is het belangrijk dat er regels zijn voor werkende kinderen, want anders kunnen ze gemakkelijk worden uitgebuit. Bijvoorbeeld wanneer ze op jonge leeftijd zwaar of gevaarlijk werk moeten doen. En als ze geen tijd of puf meer hebben om naar school te gaan.

In veel landen verdienen families zo weinig dat ouders geen andere oplossing zien dan hun kinderen ook te laten werken. Daarom is het heel moeilijk om een einde te maken aan kinderarbeid. Regeringen moeten maatregelen nemen tegen de armoede in hun land, zodat volwassenen genoeg verdienen en kinderarbeid overbodig wordt. In Nederland mogen kinderen vanaf hun dertiende voor of na schooltijd werken, maar er zijn wel regels. De werkomstandigheden moeten veilig zijn, zodat kinderen er niet ziek van worden of te moe zijn om hun huiswerk te maken of naar school te gaan.

# NEDERLAND SCHENDT KINDERRECHT

Door onze speciale verslaggever

**Nederland schendt op veel punten het Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties. Het gaat vooral niet goed met het bestrijden van armoede, kindermishandeling en met vluchtelingenkinderen.**

Het is ontoelaatbaar dat in Nederland elk jaar meer dan 118.000 kinderen slachtoffer van kindermishandeling zijn.

Ook de rechten van asielzoekerskinderen baren grote zorgen. Door het strenge Nederlandse beleid om kinderen met hun ouders te herenigen, leven zo'n 2.500 kinderen gescheiden van hun ouders. Daarnaast hebben duizenden kinderen in asielzoekerscentra, waar ze terechtwamen nadat ze naar Nederland waren gevlucht, wel een dak boven hun hoofd, maar geen thuis. Het zou een grote verbetering zijn er wordt gezorgd voor een kindvriendelijke opvang en wanneer er een einde komt aan het grote aantal verhuizingen.

## **Probleemgedrag**

Het is niet best gesteld met de leefsituatie van Poolse, Bulgaarse en Roemeense kinderen in Nederland. Het probleemgedrag van die kinderen komt door de vele verhuizingen van hun ouders, een gebrekkige leefomgeving, armoede, huiselijk geweld, taalachterstand, zich hier niet thuis voelen en weinig aandacht van de ouders. Omdat veel kinderen zich niet gelukkig voelen, zorgen ze soms voor overlast en spijbelen ze geregeld. In Nederland wonen ongeveer 41.000 kinderen uit Polen, Bulgarije en Roemenië.

Bron: Trouw, Rob Pietersen – 23/09/14

# PLOETEREN

**Kinderarbeid is verboden en daarom wordt het vaak geheimgehouden. Het is dan ook lastig om uit te vinden hoeveel kinderen moeten werken. De meeste cijfers zijn schattingen. Gelukkig hoeven steeds minder jonge kinderen te werken. En toch zijn er wereldwijd nog steeds zo'n 168 miljoen kinderen die werken en niet naar school gaan.**

Nog een paar schattingen:

- ❖ Een op de tien kinderen tussen de 5 en 17 jaar werkt.
- ❖ Bijna de helft daarvan is jonger dan 12 jaar.
- ❖ Een op de vijf kinderen in Afrika ten zuiden van de Sahara werkt.
- ❖ De meeste kinderarbeid vindt plaats in de informele sector. Het gaat dan om onofficiële baantjes zoals sigaretten of zakdoekjes verkopen op straat of autoramen lappen.
- ❖ Bijna 70 procent van de werkende kinderen werkt onbetaald met de familie mee.
- ❖ Zo'n 59 procent werkt in de landbouw.
- ❖ Ongeveer 32 procent werkt in de dienstverlenende sector.
- ❖ En rond de 7 procent van de kinderarbeiders werkt in de industrie.

Bron: <http://www.stopkinderarbeid.nl/Stop-Kinderarbeid/OVER-KINDERARBEID/Feiten-cijfers>



# AL JOUW RECHTEN OP EEN RIJTJE

- artikel 1** Een kind ben je onder de achttien jaar.
- artikel 2** Discriminatie is verboden.
- artikel 3** Beslissingen die jou als kind aangaan, moeten in jouw belang worden genomen. Je hebt recht op bescherming door de overheid.
- artikel 4** De overheid moet ervoor zorgen dat de rechten van kinderen beschermd worden.
- artikel 5** De overheid moet ouders respecteren in de opvoeding van hun kinderen.
- artikel 6** Je hebt recht op leven en op ontwikkeling.
- artikel 7** Je hebt recht op je eigen naam en nationaliteit.
- artikel 8** De overheid moet de identiteit, naam en nationaliteit van kinderen beschermen.
- artikel 9** Je hebt het recht om bij beide ouders te wonen. Als je ouders gescheiden zijn, mag je met allebei je ouders omgaan.
- artikel 10** Je mag je ouders overal bezoeken, ook als ze in verschillende landen wonen.
- artikel 11** De overheid moet ervoor zorgen dat een kind niet kan worden ontvoerd naar het buitenland door bijvoorbeeld één van de ouders.
- artikel 12** Afspraken over kinderen worden gemaakt met kinderen.
- artikel 13** Je hebt het recht om je eigen mening te geven en informatie te zoeken en door te geven.
- artikel 14** Je hebt recht op je eigen geloof.
- artikel 15** Je hebt het recht samen te komen en een club op te richten.
- artikel 16** Je hebt recht op privacy.
- artikel 17** Je hebt recht op begrijpelijke informatie.
- artikel 18** Je hebt recht op een goede opvoeding door je ouders. De overheid moet hen daarbij helpen.
- artikel 19** De overheid moet je beschermen tegen mishandeling.
- artikel 20** De overheid moet extra goed voor je zorgen en je helpen als je ouders dat even niet kunnen of als je geen ouders meer hebt.
- artikel 21** Kinderen worden alleen geadopteerd als dat voor hen de beste oplossing is.
- artikel 22** Als vluchteling heb je recht op speciale bescherming.
- artikel 23** Je hebt recht op hulp als je een handicap hebt.
- artikel 24** Je hebt recht op een goede gezondheid en op hulp als je ziek bent.
- artikel 25** Kinderen die uit huis zijn geplaatst, hebben er recht op dat regelmatig wordt gekeken of de behandeling nog wel de beste is.

- artikel 26** Alle middelen die de overheid heeft om mensen te helpen, moeten voor alle kinderen bereikbaar zijn.
- artikel 27** Je hebt het recht op goede omstandigheden om jezelf te kunnen ontwikkelen, belangrijk zijn voeding, kleding en huisvesting.
- artikel 28** Je hebt recht op onderwijs.
- artikel 29** Je hebt recht op onderwijs dat zich richt op het ontwikkelen van je talenten en je leert over respect voor andere mensen en de natuur.
- artikel 30** Je hebt recht op je eigen cultuur.
- artikel 31** Je hebt recht op rust en vrije tijd en je hebt recht om te spelen.
- artikel 32** Overheden moeten een minimumleeftijd voor werk instellen en kinderen beschermen tegen gevaarlijk en schadelijk werk.
- artikel 33** De overheid moet je beschermen tegen drugs.
- artikel 34** De overheid moet je beschermen tegen seksueel misbruik.
- artikel 35** Het is verboden om kinderen te ontvoeren, verkopen of verhandelen.
- artikel 36** De overheid moet je beschermen tegen uitbuiting en mishandeling.
- artikel 37** Je hebt recht op een goede behandeling in de gevangenis. Je mag niet gemarteld worden, en geen levenslang of de doodstraf krijgen. Opsluiting van een kind mag alleen als uiterste maatregel en dan zo kort mogelijk.
- artikel 38** Als het oorlog is, moet de overheid jou extra beschermen. Soldaten zijn bij voorkeur boven de achttien en als je jonger bent dan vijftien mag je niet in het leger.
- artikel 39** Je hebt recht op slachtofferhulp.
- artikel 40** Je hebt recht op een eerlijk proces dat rekening houdt met jouw leeftijd.
- artikel 41** Als de wetten van een land de rechten van kinderen beter beschermen dan dit Kinderverdrag, gelden die wetten en niet dit verdrag.

#### LEGENDA:

- artikel** Overlevings-rechten  
**artikel** Bescherm-me-rechten  
**artikel** Ik-doe-mee-rechten  
**artikel** Goed-voor-me-rechten

## WAT IS ER MIS?

Op papier zijn de rechten van kinderen goed geregeld: alle rechten zijn vastgelegd in het Kinderrechtenverdrag. Bijna alle landen ter wereld hebben beloofd dat ze zich aan het verdrag zullen houden en dus de rechten van kinderen zullen beschermen. Toch zijn er veel landen die zich niet aan deze belofte houden. Je hebt al gelezen over kinderarbeid in Cambodja en over discriminatie van Roma-kinderen in Slowakije. In nog veel meer landen is het mis.

In de hoofdstad van Kenia wonen ongeveer vier miljoen mensen. Meer dan twee miljoen van hen wonen in gammele huisjes in de sloppenwijken. Er is geen waterleiding en de wc is gewoon een gat in de grond. Je kunt je wel voorstellen dat dat niet hygiënisch en dus ongezond is. In de Democratische Republiek Congo was er tot 2003 een oorlog. Daar vochten 30.000 kindsoldaten in mee. In Pakistan mogen meisjes al heel jong trouwen. Soms zijn die meisjes pas 11 jaar. Kun jij je voorstellen dat je al bent getrouwd?

Dit zijn maar een paar voorbeelden van landen waar het niet goed gaat met de kinderrechten, waar kinderrechten worden geschonden. Amnesty doet hier iets tegen.



*Tahani (in roze jurk) uit Yemen trouwde toen ze zes was met een man van 25 jaar. Ook haar klasgenootje Ghada moest met een veel oudere man trouwen.*



Luka (10) en Eva (14) bij de  
Braziliaanse ambassade.  
Ze protesteren omdat arme  
Brazilianen zomaar uit hun  
huis worden gezet om plaats  
te maken voor gebouwen voor  
het Wereldkampioenschap  
Voetbal 2014 en de Olympische  
zomerspelen 2016.



## AMNESTY INTERNATIONAL IN ACTIE

Als op het hoofdkantoor van Amnesty een bericht binnenkomt dat een land zich niet aan de rechten van de mens houdt, komt Amnesty in actie. Het bericht wordt onderzocht en als het klopt wordt er een Amnesty-rapport geschreven. Daarin staan keiharde feiten, bijvoorbeeld over hoeveel mensen onterecht in de gevangenis zitten of over kinderen die niet naar school kunnen omdat ze moeten werken.

Dan is het tijd voor actie. Amnesty verspreidt de berichten over misstanden via internet, Facebook, Twitter, kranten, radio en televisie, via folders of acties op scholen en festivals. Ook sturen supporters van Amnesty heel veel brieven en e-mails naar presidenten, ministers, ambassadeurs en gevangenisdirecteuren. Ze schrijven over wat er moet verbeteren. Of omdat ze vinden dat iemand vrij moet komen omdat die onterecht in de gevangenis zit. Ook worden er heel veel handtekeningen ingezameld onder een protestbrieven. Hoe meer handtekeningen, hoe groter het protest.

Hoe meer mensen weten wat er mis is, hoe beter. Veel regeringen die zich niet zoveel aantrekken van de kinder- en mensenrechten, houden dit liever geheim. Ze houden niet van pottenkijkers. Alle aandacht kan ervoor zorgen dat landen de slechte toestanden niet meer geheim kunnen houden en ze zich beter gaan gedragen. Al die rapporten, brieven en handtekeningen helpen echt.



# KOM ZELF IN ACTIE

Wil jij ook in actie komen en wat doen voor de kinderrechten? Dat kan!

## IN ACTIE VIA DE WEBSITE

Ook jij kunt actievoeren. Heel makkelijk zelfs en gratis, zoals online via Amnesty's website speciaal voor jongeren: [www.amnestyopschool.nl](http://www.amnestyopschool.nl). Je vindt daar verschillende acties voor mensen die onterecht in de gevangenis zitten of om andere redenen in nood zijn. Dat kan een schrijfactie zijn, een handtekeningenactie of het sturen van een digitaal kaartje. Door het schrijven van een brief of het zetten van je digitale handtekening vraag je regeringen om het respecteren van de mensenrechten. Of je protesteert tegen de doodstraf, onrechtvaardige behandeling of ander onrecht. Je kunt je op de website van Amnesty gratis inschrijven voor de speciale Jongeren Acties. Je krijgt dan iedere drie weken een e-mailtje met oproep om digitaal in actie te komen voor vaak jonge mensen. Ga naar [www.amnestyopschool.nl/kominactie](http://www.amnestyopschool.nl/kominactie). Misschien denk je dat jouw brief, e-mail, kaartje of handtekening toch geen effect heeft. Maar postzakken vol met brieven of stapels petitie's maken zeker indruk! Regeringen die het niet zo netjes omgaan met de mensenrechten, bedenken zich wel twee keer wanneer ze weten dat hun praktijken over de hele wereld bekend zijn.

Meld je gratis aan voor de Jongeren Acties op:

[www.amnestyopschool.nl/kominactie](http://www.amnestyopschool.nl/kominactie).

## GRTZ!

Je stuurt waarschijnlijk vaak een app-je, sms'je of een e-mailtje. En je laat ook wel eens een bericht achter op Facebook. Het is leuk om iets te sturen én het is leuk te weten dat iemand aan je denkt. Er zijn mensen die haast nooit een berichtje ontvangen. Bijvoorbeeld mensen die zijn opgepakt omdat ze kritiek hadden op de regering, omdat ze de 'verkeerde' godsdienst hebben, of omdat ze opkwamen voor de rechten van groepen die worden gediscrimineerd. Amnesty International zet zich voor deze mensen in. Met acties probeert Amnesty hen uit de gevangenis te krijgen of ervoor te zorgen dat zij worden beschermd. Voor deze mensen is het erg belangrijk dat ze weten dat ze niet vergeten worden. Jij kunt met een kaartje of een brief laten weten dat je aan ze denkt. In de GRTZ-map vind je adressen van mensen die een kaartje van jou verdienen. In het kort is beschreven wat er met hen is gebeurd. Het is belangrijk dat je de informatie op de kaart goed leest. Je kunt dit ook op school doen, bijvoorbeeld na een spreekbeurt of tijdens een viering op school. Een GRTZ-set is voldoende voor een klas van 32 leerlingen. De kaarten naar dezelfde adressen kunnen in een grote envelop verstuurd worden.

Amnesty International wil een wereld waarin iedereen profiteert van de mensenrechten. Om dat te bereiken doet Amnesty onderzoek naar schendingen van deze rechten, en voert Amnesty actie tegen die schendingen.

Amnesty International  
Postbus 1968  
1000 BZ Amsterdam  
T (020) 626 44 36  
E [jongeren@amnesty.nl](mailto:jongeren@amnesty.nl)  
I [www.amnestyopschool.nl](http://www.amnestyopschool.nl)  
I [www.amnesty.nl](http://www.amnesty.nl)

